

Brexit: de germans a cosins llunyans

- L'Acord Comercial i de Cooperació entre el Regne Unit i la UE evita una frontera «dura» a Irlanda i preserva, dins la UE, la indivisibilitat de les «quatre llibertats» del mercat únic: el moviment de béns, de serveis, de capital i de persones.
- No evita un augment de les barreres en el comerç de serveis, però garanteix que el comerç de béns entre el Regne Unit i la UE es produirà sense aranzels ni quotes. A més a més, fixa un mecanisme per resoldre disputes, tot i que el Tribunal de Justícia Europea no tindrà un paper en aquest esquema.
- L'acord mitiga l'impacte econòmic a curt termini del *brexit*, tant al Regne Unit com a Europa. Entre els països europeus, l'impacte variarà en funció del vincle comercial i financer amb el Regne Unit.

Després d'un acord en l'últim moment, el Regne Unit va abandonar el mercat únic i la unió duanera amb la UE l'1 de gener del 2021. Fins llavors, el Regne Unit estava en un període de transició estipulat en el Withdrawal Agreement (acord de sortida), que va oficialitzar el *brexit* al febrer del 2020 i que va obrir el període de negociacions per arribar a un acord comercial i de cooperació entre el Regne Unit i la UE i per evitar, així, una relació comercial regida per les regles de l'OMC, que haurien implicat aranzels i altres friccions comercials. A més de determinar la relació comercial de béns, aquest acord també afecta altres aspectes, com els drets de pesca al Mar del Nord, el comerç de serveis, el turisme, la participació del Regne Unit en diversos programes europeus (com l'Erasmus, per exemple, en què el Regne Unit deixarà de participar), la seguretat, l'aviació i molts més. El document de l'Acord té 1.246 pàgines, però, tot seguit, en valorem els punts més importants.

Comerç de béns i de serveis

L'acord entre la UE i el Regne Unit es pot resumir com «un acord de lliure comerç bàsic». Assegura que no hi haurà aranzels sobre els béns quan travessen les fronteres i que tampoc hi haurà límits o quotes en la quantitat de productes que s'arribin a intercanviar. Amb aquestes noves regles, la relació comercial serà de les més estretes del món. No obstant això, no evita noves friccions, que són significatives si les comparem amb la relació comercial anterior (controls fronterers i reguladors, normes d'origen,¹ requisits estrictes de contingut local, etc.).

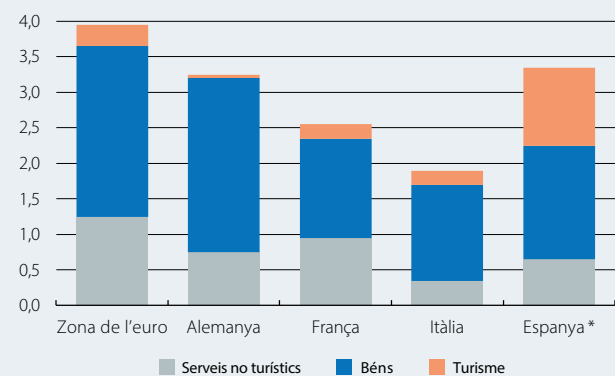
En l'àmbit del comerç de serveis, l'acord va més enllà de les disposicions de l'OMC en alguns aspectes (per exemple, facilita els viatges de negocis de curta durada i el trasllat temporal d'empleats altament qualificats), però no evita un increment de les barreres, ja que no inclou aspectes com el reconeixement mutu (automàtic) de qualificacions professionals o molts altres elements rellevants per al sector financer.

En l'àrea dels serveis financers, en sortir del mercat únic, els bancs britànics van perdre els «drets de passaport», un

1. Les regles d'origen exigeixen que els béns (un % del seu valor afegit) s'hagin produït al Regne Unit o la UE. Evita, per exemple, que el Regne Unit reexporti a la UE béns importats d'altres països que podrien entrar al Regne Unit amb aranzels més baixos que a la UE.

Exportacions de béns i serveis al Regne Unit. Comparació internacional

(% del PIB)

Nota: * Per a Espanya: 2019. Per a la resta de països: 2018.

Font: Banc d'Espanya («Brexit: situación y consecuencias económicas», desembre del 2020).

mecanisme europeu que permet als bancs de qualsevol Estat membre obrir sucursals i tenir clients a tot Europa sempre que adoptin un seguit de normes reguladores i de supervisió relacionades amb els serveis financers. No significa que els bancs britànics hagin perdut tot l'accés a Europa, o viceversa. Hi ha un sistema d'«equivalència» mitjançant el qual Europa o el Regne Unit poden atorgar accés al mercat a un país tercer si consideren que hi ha «equivalència», és a dir, que les seves lleis tenen el mateix esperit, i aconsegueixen el mateix resultat, que la regulació pròpia. No obstant això, la facilitat que proporciona aquest sistema és inferior a la dels passaports, i l'«equivalència» s'haurà de determinar per cada tipus de servei financer diferent.² A més a més, la Comissió Europea es reserva el dret a retirar de forma unilateral la concessió en un termini de 30 dies si s'alteren les condicions. Així i tot, en sortir de la UE, el Regne Unit va perdre l'accés a un marc de relacions financeres europees especialment estret i estable, però tant la UE com el Regne Unit estan ja en procés d'aprovar «equivalències» en algunes àrees, un procés que continuarà en els propers mesos i que determinarà les relacions financeres entre els dos blocs.

2. Fins ara s'ha prioritzat l'«equivalència» en les àrees més importants per a l'estabilitat financer. Per exemple, ja s'ha acordat l'«equivalència» en l'àrea de les cambres de compensació.

Un terreny de joc igualat

Un altre dels elements clau de la negociació era assegurar un terreny de joc igualat (*level playing field*), una expressió que descriu un marc d'igualtat de condicions per garantir un nivell de competència just entre les dues regions i per evitar canvis de normes i de regulacions en diferents àmbits que podrien comportar una competència deslleial. Amb la nova relació, el Regne Unit i la UE tindran llibertat per mantenir un elevat nivell d'empreses en àmbits com la protecció del medi ambient, la lluita contra el canvi climàtic, la tarifació del carboni, els drets socials i laborals, la transparència fiscal i els ajuts estatals. Així, és possible que, a mitjà termini, sorgeixin friccions a mesura que els marcs legals i reguladors vagin divergint. Amb l'acord, les dues regions disposaran d'un mecanisme de resolució de disputes, mitjançant el qual podran adoptar represàlies si una de les regions se'n desmarca. Aquest mecanisme preveu mesures de compensació o de reequilibri, inclosa la suspensió de parts de l'acord o la imposició d'aranzels. Crucialment, no hi haurà cap paper al Regne Unit per al Tribunal de Justícia Europeu, una línia vermella britànica. Les disputes que no es puguin resoldre entre el Regne Unit i la UE es remetran a un tribunal independent.

Pesca

En matèria de pesca, el Regne Unit i la UE han acordat un nou marc per a la gestió conjunta de les poblacions de peixos en aigües de la UE i del Regne Unit. En concret, al llarg d'un període de transició de 5,5 anys, la UE anirà reduint de forma gradual les quotes de pesca en aigües del Regne Unit (en un total del 25%), amb consultes anuals a partir de llavors.

Turisme i desplaçaments

El moviment de persones entre el Regne Unit i la UE haurà d'afrontar algunes barreres que el faran menys fluid. Els viatgers hauran de passar controls de passaport, i els ciutadans del Regne Unit ja no podran utilitzar la cua per a ciutadans europeus en entrar a Europa, la qual cosa comportarà esperes més llargues als aeroports i a les fronteres. En els dos casos, també es requeriran visats per a estades prolongades a l'estranger, en general per períodes superiors als 6 o als 12 mesos. Les normes d'immigració (com els permisos de treball) s'aplicaran a les persones que es traslladin entre la UE i el Regne Unit, malgrat que les persones de la UE que, en l'actualitat, resideixen al Regne Unit, i viceversa, probablement tindran un període de transició per obtenir les autoritzacions i els documents necessaris.

Ratificació

L'acord ha estat ratificat per la Cambra dels Comuns del Regne Unit, mentre que la ratificació per part de la UE trigarà encara uns mesos. No obstant això, la Comissió Europea va presentar el tractat com un acord exclusiu de la UE

amb una aplicació provisional limitada fins al 28 de febrer del 2021. Això significa que la UE pot implementar l'acord de forma provisional amb l'aprovació dels països de la UE però sense el consentiment del Parlament Europeu. Els eurodiputats van dir que analitzaran l'acord al començament del 2021, i, per tant, esperem una ratificació final abans que acabi l'aplicació provisional.

Recepció de l'acord i conseqüències

Els mercats financers van rebre l'acord sense grans moviments en les cotitzacions, la qual cosa reflecteix que l'acord va ser coherent amb el que els inversors esperaven des de fa temps.³ En conjunt, com hem esmentat més amunt, es tracta d'un acord bàsic però ampli. A més a més, res no impedeix continuar negociant per assolir acords addicionals i més extensos en àmbits que han quedat fora de l'acord comercial o en àmbits en què l'acord no aprofundeix. Per exemple, es poden continuar negociant nous acords per tornar a estrènyer la relació comercial en l'àmbit dels serveis financers (com s'ha comentat més amunt, amb l'acord assolit, el sector financer britànic perd el passaport financer) o per millorar la coordinació en els àmbits de seguretat i d'intercanvi de dades. En termes d'impacte macroeconòmic, l'acord evita disrupcions a curt termini, tant al Regne Unit com a Europa, i, malgrat que el *brexit* comporta un seguit de noves barreres no aranzelàries al comerç, al turisme i en altres àmbits econòmics, a curt termini, aquests llastos queden empetitits per la COVID-19, ja que l'evolució de la pandèmia continua sent, amb diferència, el principal factor que condiciona les economies britànica i europea. A més llarg termini, l'acord fixa una relació entre el Regne Unit i la UE semblant a la prevista en escenaris intermedis analitzats per estudis del Banc d'Anglaterra i del Banc d'Espanya, que projectaven un impacte macroeconòmic major sobre l'economia britànica que sobre l'europea.⁴ Així i tot, les conseqüències finals són incertes i dependran de l'evolució del comerç entre el Regne Unit i Europa, de l'evolució de la inversió estrangera i de la prevalença de Londres com a centre financer internacional. A Europa, l'impacte serà heterogeni entre les diferents economies, ja que parteixen de vincles comercials i financers dispersos amb el Regne Unit.

Álvaro Leandro

3. El tipus de canvi entre l'euro i la lliura amb prou feines es va moure el dia de l'acord.

4. L'estudi del Banc d'Anglaterra (<https://www.bankofengland.co.uk/report/2018/eu-withdrawal-scenarios-and-monetary-and-financial-stability>) estimava un impacte entre el -1,25% i el -3,5% sobre el PIB britànic a tres anys vista, mentre que l'estudi del Banc d'Espanya (<https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/InformesBoletinesRevisitas/ArticulosAnaliticos/20/T4/descargar/Files/be2004-art40e.pdf>) estimava un impacte només del -0,4% sobre el PIB de la UE.